

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 37.015.3:159.922.7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17812051>

Адаптація міжнародних методик інтелектуального розвитку дітей до культурно-освітнього контексту України на прикладі мережі SMARTUM

Городецька Нателла Олексіївна,

магістр педагогіки, провідний вчитель, провідний експерт з ментальної арифметики, Woodpark Montessori – Endeavor Schools, США,

<https://orcid.org/0009-0009-0973-5832>

Прийнято: 10.01.2024 | Опубліковано: 29.01.2024

Анотація. Адаптація міжнародних методик інтелектуального розвитку набуває особливої значущості в умовах постійних трансформацій українського освітнього середовища та зростання попиту на ефективні моделі розвитку когнітивних здібностей дітей. Важливим викликом є необхідність гармонізації змістових, дидактичних і організаційних параметрів закордонних програм з національними освітніми стандартами, соціокультурними особливостями дитячої аудиторії та очікуваннями батьків і педагогів. У цьому контексті досвід освітньої мережі SMARTUM демонструє можливості інтеграції міжнародних практик інтенсивного розвитку пізнавальних навичок у межах українського культурно-освітнього простору. **Мета** дослідження полягає у визначенні механізмів адаптації міжнародних програм інтелектуального розвитку та оцінюванні ефективності їхнього впровадження в українському освітньому просторі. **Методи** дослідження охоплювали контент-аналіз навчально-методичних матеріалів, порівняльний аналіз міжнародних і українських освітніх стандартів, експертне оцінювання педагогів та структурно-функціональне моделювання процесу адаптації. **Результати.** З'ясовано, що адаптація освітніх програм до національних стандартів дає змогу підвищити точність засвоєння навчальних модулів, збалансувати когнітивне навантаження та посилити мотиваційний компонент освітнього процесу. Показано, що важливими чинниками успішності є культурна відповідність навчального контенту, методична гнучкість

викладачів, локалізація прикладів та інтеграція елементів українських педагогічних традицій. Виявлено позитивний вплив адаптованих методик на розвиток логічного мислення, оперативної пам'яті, аналітичних умінь, зокрема навичок саморегуляції й навчальної автономії у дітей молодшого та середнього шкільного віку. **Висновки.** Адаптація міжнародних методик інтелектуального розвитку до українського освітнього контексту є ефективним інструментом модернізації позашкільної та додаткової освіти. Результати дослідження підтверджують доцільність впровадження адаптованих програм у різних регіонах країни, що розширює можливості інноваційного розвитку освітнього середовища та забезпечує формування конкурентоспроможних когнітивних компетенцій у дітей.

Ключові слова: інтелектуальний розвиток, освітня адаптація, когнітивні навички, методики навчання, культурно-освітній контекст.

Adaptation of international methodologies for children's intellectual development to the cultural and educational context of Ukraine using the case of the SMARTUM network

Natella Horodetska,

Master of Pedagogy, Lead Teacher, Leading Expert in Mental Arithmetic, Woodpark Montessori
– Endeavor Schools, USA, <https://orcid.org/0009-0009-0973-5832>

Abstract. *Adaptation of international methods of intellectual development is significant in the context of ongoing transformations in the Ukrainian educational environment and the growing demand for effective models for developing children's cognitive abilities. A significant challenge is the need to harmonise the content, didactic, and organisational parameters of foreign programs with national educational standards, the socio-cultural features of the children's audience, and the expectations of parents and teachers. In this context, the experience of the SMARTUM educational network demonstrates the possibilities of integrating international approaches to the intensive development of cognitive skills within the Ukrainian cultural and educational space. The **purpose of the study** is to determine the mechanisms of adaptation of international programs of intellectual development and to assess their effectiveness in the Ukrainian educational space. The **research methods** included content analysis of educational and methodological materials, comparative analysis of international and Ukrainian educational standards, expert assessment of teachers, and structural and functional modelling of the adaptation process. **Results.** Adapting educational*

*programs to national standards increases the accuracy of learning modules, balances cognitive load, and strengthens the motivational component of the educational process. It was shown that essential factors of success are the cultural relevance of educational content, the methodological flexibility of teachers, the localisation of examples, and the integration of elements of Ukrainian pedagogical traditions. The positive impact of adapted methods on the development of logical thinking, working memory, analytical skills, and self-regulation and educational autonomy in children of primary and secondary school age was revealed. **Conclusions.** Adaptation of international methods of intellectual development to the Ukrainian educational context is an effective tool for modernising extracurricular and additional education. The results of the study confirm the feasibility of implementing adapted programs across different regions of the country, expanding the possibilities for innovative development of the educational environment and ensuring the formation of competitive cognitive competencies in children.*

Keywords: *intellectual development, educational adaptation, cognitive skills, learning methodologies, cultural and educational context.*

Постановка проблеми. Зростання попиту на ефективні методики інтелектуального розвитку дітей вимагає впровадження програм, що забезпечують формування стійких когнітивних умінь, розвиток аналітичного мислення та підвищення рівня навчальної автономії. Поширення міжнародних програм інтенсивного когнітивного розвитку актуалізує потребу їхнього науково обґрунтованого узгодження з українськими культурними, мовними та педагогічними реаліями.

Складність завдання полягає в тому, що такі програми створені в інших соціокультурних умовах, що обмежує можливість їхнього прямого застосування без адаптації змістових, дидактичних і організаційних компонентів. Недостатність системних практик адаптації міжнародних методик зумовлює варіативність результатів, методичні розбіжності та зниження ефективності освітнього процесу.

Проблема потребує визначення науково обґрунтованих механізмів, критеріїв і процедур адаптації міжнародних методик інтелектуального розвитку дітей до культурно-освітнього контексту України з метою забезпечення їхньої відповідності національним стандартам та підвищення педагогічної результативності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інтелектуального розвитку дітей, упровадження інноваційних освітніх технологій та адаптації міжнародних методик до національного культурно-освітнього контексту широко висвітлюється у сучасних наукових дослідженнях. Значна кількість робіт присвячена взаємозв'язку

когнітивного розвитку з особливостями освітнього середовища, варіативністю навчальних стратегій і необхідністю урахування індивідуальних характеристик дітей. Зокрема, дослідниця Р. Призванська [1] обґрунтовує корекційні можливості музикотерапевтичних методик, що підкреслює роль психоемоційних чинників у формуванні пізнавальних процесів. Автор А. Клочкова [2] акцентує на забезпеченні доступності освіти для дітей з особливими потребами, що є релевантним у контексті адаптації методик інтелектуального розвитку. Розвиток обчислювальних навичок молодших школярів на основі нестандартних технологій навчання розглядає вчений Р. Романишин [3], наближаючи результати свого дослідження до проблематики інтелектуальних тренінгів. Важливі аспекти адаптації навчального матеріалу відповідно до мовних і когнітивних особливостей учнів аналізують дослідники Р. Павлюк та І. Даценко [4], що безпосередньо корелює з потребою культурно-лінгвістичного коригування міжнародних інтелектуальних програм. Науковець І. Дубковецька зі співавторами (I. Dubkovetska et al.) [5] окреслюють проблеми та перспективи реалізації інклюзивної освіти в Україні, що створює підґрунтя для адаптації інноваційних методик. Водночас можливості використання цифрових комунікаційних інструментів у шкільному менеджменті, що впливає на організаційні умови впровадження інтелектуально-розвивальних програм, демонструють учені Л. Карташова зі співавторами (L. Kartashova et al.) [6]. Питання розвитку організаційної культури керівників освітніх закладів у трансформаційних умовах висвітлює автор Г. Тимошко [7], що актуалізує управлінські аспекти підтримки інноваційних практик. Дослідник С. Сидорів (S. Sydoriv) [8] наголошує на важливості професійної підготовки педагогів до роботи в інклюзивному середовищі, тоді як науковець Н. Горішна зі співавторами (N. Horishna et al.) [9] окреслюють тенденції розвитку інклюзивної освіти в Україні, що формує загальну освітню рамку для застосування методик когнітивного розвитку. Поглиблений аналіз умов упровадження інклюзивних програм пропонують вчені Т. Олійник зі співавторами (T. Oliinyk et al.) [10], підкреслюючи системність організаційних і психолого-педагогічних практик. Додаткові аспекти корекційної спрямованості освітніх методик розглядає автор Р. Призванська [11], яка визначає психологічні засади роботи з дітьми з розладами спектру аутизму. Питання адаптації міжнародних моделей соціальної інклюзії аналізують дослідник О. Демченко зі співавторами (O. Demchenko et al.) [12], що дає можливість порівняти європейський досвід з українськими освітніми практиками. Полікультурний вимір організації освітнього середовища розкривають автори Г. Розлуцька, М. Сокол та Т. Гавриленко [13], що є визначальним для гармонійного впровадження закордонних методик у вітчизняні умови.

Зокрема, науковець С. Бабушко зі співавторами (S. Babushko et al.) [14] вивчають механізми успішної адаптації іноземних студентів, що розширює контекстування культурної адаптації освітніх систем. Досвід упровадження цифрових інтелектуально орієнтованих рішень наводять учені С. Литвинова та Н. Демешкант (S. Lytvynova & N. Demeshkant) [15], які демонструють результативність програм розвитку когнітивних умінь у дистанційному форматі. Потенціал цифрових платформ і візуалізаційних інструментів у розвитку пізнавальних здібностей учнів аналізують дослідник Є. Шаповалов зі співавторами (Ye. Sharovalov et al.) [16]. Насамкінець автори О. Демченко та О. Ковальова [17] обґрунтовують значення мультикультурної орієнтації та індивідуалізованої практики в організації освітнього простору, що безпосередньо співвідноситься з вимогами до адаптації міжнародних методик інтелектуального розвитку.

Отже, аналіз наукових публікацій засвідчує наявність значущих теоретичних та практичних засад для формування інтелектуального розвитку дітей, адаптації освітніх методик, інклюзивності та культурної релевантності освітніх програм. Це створює передумови для відповідної адаптації міжнародних інтелектуально-розвивальних технологій до українського культурно-освітнього контексту та забезпечує наукове підґрунтя для подальших досліджень у сфері модернізації програм інтелектуального розвитку дітей.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність міжнародного досвіду впровадження програм інтелектуального розвитку дітей, низка аспектів їхньої адаптації до українського культурно-освітнього середовища залишається недостатньо розробленою. Передусім відсутні комплексні дослідження, що визначають критерії відповідності змістових елементів таких методик національним освітнім нормам та соціокультурним особливостям. Недостатньо вивчено механізми інтеграції локальних педагогічних практик у структуру міжнародних програм, що впливає на узгодженість методичних практик і результативність навчання.

Проблемним залишається питання адаптації методичних матеріалів до мовних особливостей українських учнів, що визначає якість засвоєння навчального контенту та точність виконання когнітивних завдань. Окремо потребує уваги проблема оцінювання ефективності адаптованих програм у динаміці, зокрема визначення показників сформованості когнітивних умінь і стійкості навчальних результатів у різних вікових групах.

Недостатня теоретична та методична опрацьованість цих аспектів створює потребу у формуванні системної практики адаптації міжнародних методик інтелектуального

розвитку дітей та розробленні інструментарію для їхнього оцінювання в українському контексті. Отже, саме ці напрями окресленої наукової проблеми розглянуто у межах дослідження.

Формулювання цілей статті (визначення завдання). Метою статті є наукове обґрунтування адаптації міжнародних методик інтелектуального розвитку дітей до культурно-освітнього контексту України на прикладі діяльності мережі SMARTUM та визначення механізмів, що забезпечують їхнє ефективне впровадження. Досягнення цієї мети передбачає виконання таких завдань:

- визначити основні чинники, що впливають на результативність адаптації міжнародних методик інтелектуального розвитку дітей в українському культурно-освітньому середовищі, та обґрунтувати їхнє значення для подальшого удосконалення таких програм;

- з'ясувати критерії відповідності міжнародних програм інтелектуального розвитку національним освітнім стандартам, соціокультурним практикам і віковим особливостям дітей;

- дослідити змістові, дидактичні та організаційні компоненти методик, що потребують коригування в процесі адаптації;

- оцінити ефективність упровадження адаптованих методик у діяльність мережі SMARTUM та визначити їхній вплив на формування когнітивних навичок дітей різних вікових груп.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток інтелектуальних здібностей дітей розглядається як один з значущих напрямів удосконалення сучасних освітніх практик. У країнах з розвиненими системами позашкільної підготовки широкого поширення набули програми, що поєднують тренування логічних операцій, розвиток оперативної пам'яті та формування навичок швидкого опрацювання інформації. Такі методики демонструють високу результативність у різних вікових групах, проте їхнє застосування в новому культурному середовищі потребує ретельного адаптаційного аналізу. Необхідність узгодження навчального матеріалу з національними освітніми нормами, мовними особливостями та соціальними очікуваннями визначає актуальність дослідження механізмів інтеграції міжнародного досвіду у вітчизняну практику.

В Україні зростає інтерес до ефективних моделей інтелектуального розвитку, що створює передумови для активного впровадження авторських і міжнародних програм. Діяльність мережі SMARTUM демонструє можливість застосування технологій інтенсивного когнітивного тренування у позашкільній підготовці дітей, однак потребує

наукового аналізу рівня відповідності використаних методик українському культурно-освітньому середовищу [18]. Дослідження процесів змістового, організаційного та методичного узгодження таких програм є важливим етапом для забезпечення стійких результатів навчання та формування конкурентоспроможних когнітивних компетенцій у здобувачів освіти.

У процесі адаптації міжнародних методик інтелектуального розвитку дітей особливої уваги набувають чинники, що забезпечують їхню результативність у національному освітньому середовищі. Одним з визначальних аспектів є узгодження змісту навчальних завдань з мовними та когнітивними особливостями дітей різних вікових груп. Оптимальна структурованість матеріалу, чіткість інструкцій і відповідність термінології рівню підготовки здобувачів освіти створюють умови для ефективного засвоєння програм та підтримання сталого навчального прогресу. Зокрема, важливою є й адаптація темпу виконання вправ, що дає змогу уникнути перенавантаження та сприяє формуванню позитивного ставлення до занять.

Водночас значущим чинником є організаційно-методичне забезпечення впровадження програм. Підготовка викладачів, їхня обізнаність зі специфікою міжнародних методик, доступ до якісних дидактичних матеріалів і регулярна методична підтримка визначають стабільність результатів навчання. Крім того, додаткового значення набуває відповідність освітнього середовища сучасним вимогам до когнітивного розвитку: ергономічність навчальних просторів, використання інтерактивних засобів, дотримання психологічних умов, що сприяють зосередженості та мотивації дітей. Урахування цих чинників створює підґрунтя для вдосконалення змісту та форми застосування міжнародних програм, що у перспективі забезпечує їхню сталу ефективність та підвищує цінність для української освітньої практики.

У контексті подальшого вдосконалення програм інтелектуального розвитку важливим елементом дослідження є визначення критеріїв їхньої відповідності національним освітнім стандартам, соціокультурним практикам і віковим особливостям дітей. Насамперед увага зосереджується на узгодженості змістового наповнення з чинними вимогами державних освітніх документів, що передбачає коректність термінології, логічність структури навчальних модулів і наявність компетентнісних орієнтирів, що відповідають українській освітній політиці. Не менш важливим є дотримання принципів культурної релевантності, що передбачає адаптацію прикладів, контекстів і практичних завдань до соціальних умов, знайомих українським дітям, та уникнення невідповідних або незрозумілих елементів іншомовного середовища.

Окремої уваги потребує відповідність програм віковим можливостям дітей, що охоплює оцінювання складності навчального матеріалу, тривалості окремих етапів заняття та оптимального співвідношення між практичними завданнями й інтелектуальними навантаженнями. Урахування нейропсихологічних характеристик різних вікових груп забезпечує поступовість розвитку когнітивних функцій, підтримку мотивації до навчання та формує умови для сталого прогресу. Застосування таких критеріїв створює методологічну основу для якісного добору та модернізації міжнародних програм, що забезпечує їхню відповідність сучасним вимогам і підсилює значущість для українського культурно-освітнього простору [3, с. 76].

Водночас запровадження міжнародних методик інтелектуального розвитку потребує формування системи критеріїв, здатної забезпечити об'єктивне оцінювання їхньої відповідності умовам українського культурно-освітнього середовища. Використання чітких параметрів дає змогу визначити ступінь узгодженості змісту, структурних компонентів і педагогічних технологій з національними нормативами, мовними особливостями та соціальними умовами, у яких здійснюється навчання [4, с. 208]. У табл. 1 наведено базові критерії, необхідні для науково виваженого впровадження адаптованих методик у сферу позашкільної та додаткової освіти.

Таблиця 1

Критерії оцінювання відповідності міжнародних методик інтелектуального розвитку українському культурно-освітньому середовищу

Група критеріїв	Зміст	Опис значення для адаптації
Нормативно-освітні	Відповідність державним стандартам, узгодженість з компетентнісною моделлю НУШ, коректність термінології	Забезпечує легітимність застосування програм та узгодженість з національною освітньою політикою
Соціокультурні	Адаптація прикладів, завдань і контекстів до українського соціального середовища; культурна релевантність контенту	Підвищує зрозумілість матеріалу й сприяє формуванню стійкої навчальної мотивації
Мовні	Якість перекладу матеріалів, доступність формулювань, збереження наукової точності після локалізації	Гарантує адекватне сприйняття змісту та зменшує когнітивне навантаження
Психолого-педагогічні	Відповідність віковим можливостям, оптимальний рівень складності, урахування темпу розвитку когнітивних функцій	Дає змогу забезпечити ефективність і безпечність навчального впливу
Організаційно-методичні	Гнучкість навчальних модулів, адаптивність форм роботи, можливість інтеграції до позашкільної та шкільної підготовки	Створює умови для стабільного педагогічного результату в різних освітніх умовах

Група критеріїв	Зміст	Опис значення для адаптації
Оцінювально-результативні	Наявність прозорих індикаторів успішності, валідних інструментів оцінювання та механізмів корекції програми	Підтримує контроль за динамікою розвитку та забезпечує відтворюваність результатів

Джерело: власна розробка автора

Систематизація критеріїв, поданих у табл. 1, дає змогу простежити взаємозв'язок між змістовими, психологічними та організаційними аспектами адаптації міжнародних програм. Використання структурованої моделі оцінювання забезпечує точніший добір навчальних матеріалів, мінімізує ризики методичних невідповідностей і формує чіткі орієнтири для педагогів та розробників освітніх продуктів. Застосування цих критеріїв у діяльності освітніх мереж, зокрема SMARTUM, підсилює культурну релевантність програм, сприяє послідовності навчального впливу та підтримує розвиток базових когнітивних компетенцій у дітей різного віку.

Узагальнення визначених критеріїв створює основу для подальшої структуризації етапів адаптації міжнародних методик до українського освітнього середовища. Для наочного відображення логіки цього процесу доцільно подати його у вигляді структурної моделі, що дає змогу простежити послідовність аналітичних, коригувальних та організаційних дій, зокрема окреслити взаємозв'язки між змістовими, дидактичними й управлінськими складниками адаптаційного процесу. Такий формат візуалізації забезпечує цілісне розуміння логіки впровадження методик та сприяє чіткому визначенню напрямів їхнього подальшого удосконалення. На рис. 1 наведено структурну модель, що узагальнює основні етапи адаптації методик інтелектуального розвитку до культурно-освітнього контексту України, де змістовий компонент визначає корекцію навчального матеріалу та його відповідність культурному контексту; дидактичний компонент відображає підбір методів і форм подання інформації; структурний компонент окреслює організаційні параметри побудови програм; ефективний компонент фіксує очікувані результати та критерії їхнього оцінювання. Сукупна демонстрація цих блоків забезпечує цілісне бачення процесу адаптації та є основою для подальшого вдосконалення програм.

Рисунок 1

Структурна схема адаптації міжнародних методик інтелектуального розвитку до українського освітнього середовища

Джерело: власна розробка автора

Упровадження адаптованих навчальних модулів у практику мережі SMARTUM, що спеціалізується на інтелектуальному розвитку дітей, дає змогу простежити характерні зміни у формуванні когнітивних навичок здобувачів освіти [18]. Спостереження за навчальною динамікою в різних вікових групах засвідчують стійке зростання показників, пов'язаних із розвитком уваги, швидкістю опрацювання інформації та здатністю виконувати розумові операції в заданому темпі. У молодших дітей переважає посилення здатності до концентрації та утримання простих логічних зв'язків, тоді як у дітей середнього шкільного віку чіткіше виявляється прогрес у структурованому мисленні, роботі з абстракціями та покращенні параметрів робочої пам'яті. У старшій віковій групі визначається підвищення когнітивної гнучкості та здатності переносити опановані розумові алгоритми на нові навчальні ситуації.

Отже, позитивні зміни зумовлені комплексом таких адаптаційних рішень:

- локалізація словникових конструкцій;
- оптимізація темпу та послідовності вправ;
- добір культурно релевантних прикладів;
- використання зрозумілого контексту.

Зменшення мовних бар'єрів і чіткість інструкцій сприяють кращому засвоєнню матеріалу, тоді як структурованість завдань підтримує інтерес до навчання та запобігає перенавантаженню. Зокрема, важливим чинником ефективності є й педагогічна підтримка, що передбачає коригування складності завдань, регуляцію навчального темпу та забезпечення комфортної атмосфери взаємодії.

Крім того, педагогічний супровід у діяльності SMARTUM, є важливим складником успішної реалізації адаптованих навчальних програм. Викладачі проходять спеціальну підготовку, що охоплює опанування методичних інструментів, розроблених для занять з різними віковими категоріями, та відпрацювання технологій підтримки навчальної мотивації. Регулярні методичні консультації та контроль якості навчання забезпечують стабільність педагогічного впливу та дають можливість своєчасно коригувати зміст і темп опанування завдань відповідно до індивідуальних особливостей дітей.

Сукупність цих чинників засвідчує, що функціонування мережі SMARTUM створює сприятливі умови для розвитку базових когнітивних компетенцій. Висока інтенсивність навчальної взаємодії, поєднана з відповідним культурним й віковим змістом, забезпечує стійку позитивну динаміку інтелектуального зростання здобувачів освіти та формує підґрунтя для подальшого вдосконалення змісту програм інтелектуального розвитку в Україні.

Водночас удосконалення процесу адаптації міжнародних освітніх технологій до українського культурно-освітнього середовища потребує системної організації, що охоплює наукове обґрунтування, методичну підтримку та комплексну взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу. Важливим завданням є забезпечення узгодженості між міжнародними моделями розвитку когнітивних здібностей та національними освітніми вимогами, що сприятиме підвищенню результативності програм інтелектуального збагачення [8, p. 175].

З огляду на системність процесу навчання особливої уваги потребує вдосконалення педагогічної діагностики. Доцільним є поєднання міжнародних інтелектуальних тестів з українськими інструментами оцінювання, що дає можливість точніше визначати рівень пам'яті, уваги, логічного мислення й емоційно-вольових характеристик дітей. Необхідно сформувані уніфіковані профілі оцінювання, що враховують мовні, соціокультурні та вікові відмінності українських школярів і забезпечують вибір оптимальної інтенсивності навчального навантаження [9, p. 112].

Крім того, методичний компонент діяльності освітніх центрів потребує розширення. Важливим кроком є створення єдиного комплексу навчально-методичних матеріалів, що міститиме стандартизовані програми, інструктивні рекомендації для педагогів, опис технологій інтелектуального тренування та критерії моніторингу результативності дітей [10, p. 58]. Такий комплекс забезпечить стабільну якість роботи викладачів і сприятиме максимальній відтворюваності технологій у різних регіонах України.

У контексті міжвідомчої координації підвищення ефективності освітніх програм можливе завдяки розвитку взаємодії між навчальними центрами, науковими установами та органами місцевого управління освітою. Спільне формування інформаційної бази успішних практик дасть змогу накопичувати дані щодо застосування інноваційних технологій розвитку когнітивної сфери, порівнювати результати та визначати чинники, що забезпечують найкращий навчальний результат. Така основа є важливим ресурсом для подальшого вдосконалення програм і підвищення якості освітніх послуг.

Ще одним важливим напрямом модернізації є професійна підготовка педагогів. Доцільно розробити програму підвищення кваліфікації, що охоплюватиме теоретичні основи міжнародних програм інтелектуального розвитку, специфіку їхньої адаптації до українських умов, методики когнітивного тренування, інструменти оцінювання навчальних досягнень та технології роботи з різнорівневими групами. Розширення педагогічної компетентності сприятиме ефективнішому використанню навчальних ресурсів і підсилить стабільність результатів дітей.

Суттєвий потенціал для оптимізації освітнього процесу має цифрове середовище. Запровадження інтерактивних платформ для планування занять, фіксації динаміки навчання, проведення тренувальних вправ та аналітики освітніх результатів сприятиме забезпеченню гнучкості управління процесом навчання. Крім того, цифрові інструменти спрощують комунікацію між педагогами, батьками та адміністрацією центрів, що підвищує прозорість освітніх процесів і створює сприятливі умови для своєчасної корекції навчальних програм.

Зокрема, важливою умовою успішної адаптації міжнародних методик є поглиблена робота з батьками. Інформаційні консультації, тематичні тренінги та регулярний зворотний зв'язок дають змогу формувати підтримувальне домашнє середовище, що доповнює освітній процес та сприяє швидшому розвитку інтелектуальних навичок. Залучення батьків до інтегрованої системи підтримки дітей підвищує стабільність результатів і зміцнює мотивацію.

Реалізація запропонованих рекомендацій створює підґрунтя для формування цілісної, науково обґрунтованої та культурно чутливої моделі адаптації міжнародних методик інтелектуального розвитку дітей в Україні. Це сприятиме підвищенню якості освітніх послуг, розширенню можливостей для гармонійного розвитку дітей та посиленню конкурентоспроможності національної системи позашкільної й додаткової освіти.

Висновки. Проведене дослідження дало змогу обґрунтувати необхідність адаптації міжнародних методик інтелектуального розвитку дітей до культурно-освітнього

середовища України, що є важливою умовою ефективного використання сучасних освітніх технологій у системі позашкільної та додаткової освіти. Виявлено, що інтеграція світових методик потребує врахування національних освітніх норм, мовних особливостей та соціокультурних чинників, що впливають на сприйняття змісту та інтенсивність розвитку когнітивних навичок у дітей різних вікових груп.

Важливим результатом дослідження є визначення базових напрямів удосконалення роботи освітніх центрів мережі SMARTUM, зокрема оптимізації системи оцінювання, стандартизації навчально-методичних матеріалів, розширення можливостей педагогічної підготовки та впровадження цифрових інструментів для супроводу освітнього процесу. Окрему значущість мають заходи щодо зміцнення взаємодії з батьками, адже формування підтримувального домашнього середовища істотно посилює результативність програм інтелектуального розвитку.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на вивчення практик формування довгострокових траєкторій інтелектуального розвитку дітей, оцінювання віддалених результатів участі у програмах когнітивного тренування та розроблення цифрових аналітичних інструментів для динамічного моніторингу навчальних досягнень.

Отримані висновки обґрунтовують формування цілісної моделі адаптації міжнародних освітніх технологій в Україні та сприяють проведенню подальших досліджень у сфері розвитку когнітивних здібностей дітей і вдосконалення програм позашкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Призванська Р. Дослідження впливу засобів музичної терапії на дітей з аутизмом. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020. Vol. 2, № 3 (31). С. 101–106. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.2.18>.

2. Клочкова А. Здобуття освіти дітьми з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої освіти. *Вересень*. 2023. Т. 2, № 97. С. 105–114. DOI: <https://doi.org/10.54662/veresen.2.2023.10>.

3. Романишин Р. Формування обчислювальних навичок в учнів початкової школи в умовах нетрадиційних технологій навчання. *Молодь і ринок*. 2020. № 6–7 (185–186). С. 72–79. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.225741>.

4. Павлюк Р., Даценко І. Особливості адаптації навчальних завдань з української мови для учнів середнього шкільного віку з порушеннями мовлення. *Освітологічний дискус*. 2023. № 4(43). С. 200–217. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.414>.

5. Dubkovetska I., Budnyk O., Sydoriv S. Implementing Inclusive Education in Ukraine: Problems and Perspectives. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2016. Vol. 3, № 2–3. P. 99–105. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.3.2-3.99-105>.

6. Kartashova L., Prykhodkina N., Makhynia T., Tymoshko H., Sholokh O., Zhuravlev F. Social media as a strategic tool in school management: experience of Ukraine and USA. *Proceedings of the 1st Symposium on Advances in Educational Technology*. 2022. Vol. 1. P. 196–210. DOI: <https://doi.org/10.5220/0010922400003364>.

7. Тимошко Г. М. Розвиток організаційної культури керівника нової української школи в умовах трансформації освіти. Тенденції та проблеми управління закладами освіти: виклики XXI століття : монографія. Київ : Цедос, 2021. С. 156–174. URI: <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/9118> (дата звернення: 25.11.2023).

8. Sydoriv S. Training educators to foster inclusion and resilience: lessons from Ukraine. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2023. Vol. 10, № 1. P. 167–186. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.167-186>.

9. Horishna N., Polishchuk V., Slozanska H., Hlavatska O. Trends in the development of inclusive education in Ukraine. *Educational Dimension*. 2020. Vol. 3. P. 103–116. DOI: <https://doi.org/10.31812/educdim.v55i0.3953>.

10. Oliinyk T., Mishchenko O., Ievliev O., Saveliev D., Hubina S. Inclusive education in Ukraine: conditions of implementation and challenges. *Cadernos de Educação Tecnologia e Sociedade*. 2023. Vol. 16, № se2. P. 50–62. DOI: <https://doi.org/10.14571/brajets.v16.nse2.50-62>.

11. Призванська Р. А. Психологічні засади музикотерапевтичної роботи з дітьми із розладами аутистичного спектру: автореф. дис. ... канд. психол. наук. Київ, 2021. 22 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Pryzvanska-Avtoreferat.pdf> (дата звернення: 25.11.2023).

12. Demchenko O., Kronivets T., Pylypenko Y., Khilya A. Implementation of the European experience of social inclusion in the training of specialists of a socio-economic profile (Ukrainian context). *Society. Integration. Education* : proc. Intl sci. conf. (Rezekne, 27 may 2022). Rezekne, 2022. Vol. 1. P. 47–56. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6876>.

13. Розлуцька Г. М., Сокол М. О., Гавриленко Т. Л. Принцип полікультурності в організації освітнього простору українського дошкілля. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*. 2020, № 1 (19), С. 101–106. DOI: <https://doi.org/10.32342/2522-4115-2020-1-19-11>.

14. Babushko S., Solovei M., Solovei L. How to smooth international university students' adaptation in Ukraine. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2022. Vol. 14, № 1. P. 93–114. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/14.1/509>.

15. Lytvynova S., Demeshkant N. Distance learning in primary school during the covid-19 pandemic: results of the «SMART KIDS» experiment. *arXiv preprint*. 2022. arXiv:2204.03472. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2204.03472>.

16. Shapovalov Ye. B., Bilyk Zh. I., Atamas A. I., Shapovalov V. B., Uchitel A. D. The potential of using google expeditions and google lens tools under STEM-education in Ukraine. *arXiv preprint*. 2021. arXiv:1808.06465. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.1808.06465>.

17. Демченко О. П., Ковальова О. А. Обдарована особистість в інклюзивному освітньому просторі: український і європейський контекст. Інклюзивний соціоосвітній простір: порівняльна характеристика європейського та українського досвіду. Вінниця : ТВОРИ, 2023. С. 46–76. URL: <https://library.vspu.net/handle/123456789/11214> (дата звернення: 25.11.2023).

18. *SMARTUM / Розвиток без меж*. URL: <https://smartum.com.ua/> (дата звернення: 25.11.2023).